

**Sprawozdanie za rok 2021
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
wraz z potrzebami związanymi z ich realizacją.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Marzec 2022 rok

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Zgodnie z Uchwałą Nr 254/2011 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 21 grudnia 2011 roku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej został wyznaczony na realizatora zadań z zakresu wspierania rodziny, wynikających z przepisów ww ustawy. Rok 2021 był kolejnym rokiem wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ze względu na pandemię COVID -19 był kolejnym rokiem szczególnie trudnym. W dalszym ciągu w Polsce wprowadzone były regulacje, które miały ograniczyć rozprzestrzenianie się nowego koronawirusa SARS-CoV-2. Obostrzenia dotyczyły codziennego życia ludzi, zachowania dystansu społecznego, przemieszczania się poza domem oraz funkcjonowania instytucji. W wielu urzędach i zakładach wprowadzono pracę zdalną bądź zmianową.

Zgodnie z ww ustawą do zadań własnych gminy należy m.in.:

- 1. Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.**
- 2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.**
- 3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:**
  - 3.1.** zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
  - 3.2.** zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - 3.3.** organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - 3.4.** prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 4. Finansowanie:**
  - 4.1.** podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - 4.2.** kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonej przez rodziny wspierające.
- 5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy.**
- 6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.**
- 7. Określenie potrzeb w zakresie realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.**

Odnosząc się do ww. zadań, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej po zebraniu informacji od innych podmiotów pracujących na rzecz dzieci i rodzin przedstawia zakres realizowanych działań. W tym miejscu należy zaznaczyć, że ze względu na wprowadzenie w Polsce stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-COV-2 część podmiotów musiała znacznie ograniczyć bądź zawiesić realizację swoich zadań.

Ad. 1. Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ośrodek w 2021 roku przygotował Program Wspierania Rodziny dla Miasta Radomia na lata 2021-2023, który Uchwałą LIX/542/2021 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 28 czerwca 2021 roku został przyjęty do realizacji. Przyjęty Program wyznacza kierunki działań dla instytucji, placówek i organizacji działających w obszarze pomocy rodzinie łącząc działania podejmowane przez sektor publiczny oraz pozarządowy.

Głównym celem działań podejmowanych w ramach Programu jest poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie warunków umożliwiających powrót dziecka do rodziny naturalnej. Ponadto zgodnie z przyjętym rządowym programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” Program obejmuje pomocą rodziny, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą. Poza celem głównym w Programie określono cele szczegółowe, których sposób realizacji przedstawiają poniższe tabele.

W odniesieniu do celu 1: *Zapewnienie stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzinom ubogim zagrożonym bezradnością.*

Rodzaj realizowanego zadania	Jednostka realizująca	Dane liczbowe za 2021 rok
Świadczenia pomocy społecznej: - zasiłek okresowy, - zasiłki celowe, - zasiłki celowe specjalne.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą na podstawie ustawy o pomocy społecznej: - zasiłkiem okresowym 3.084 rodziny - zasiłkiem celowym 4.115 rodzin - zasiłkiem celowym specjalnym 210 rodzin
Lokalny program osłony w zakresie dożywiania „Pomoc Gminy Miasta Radomia - posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023: - obiady w szkole, - zasiłek celowy na zakup posiłku	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci objętych programem „Posiłek w szkole i w domu” – 2.274 dzieci
Świadczenia rodzinne: - zasiłki rodzinne wraz z dodatkami: - dodatek z tytułu urodzenia dziecka - świadczenie rodzicielskie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba świadczeń/rodzin objętych wsparciem: - zasiłki rodzinne 4.148 rodzin, w tym: . na 1 dziecko 1.423 rodziny . na 2 dzieci 1.734 rodziny . na 3 dzieci 776 rodzin . na 4 i więcej dzieci 215 rodzin - dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 939 osób

<ul style="list-style-type: none"> - dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka - dodatek z tytułu wychowywania w rodzinie wielodzietnej - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania - jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka - świadczenie pielęgnacyjne - zasiłek pielęgnacyjny, w tym zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka 		<ul style="list-style-type: none"> - świadczenie rodzicielskie – 512 osób - dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 2.132 wypłacone świadczenia - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 6.937 wypłaconych świadczeń - dodatek z tytułu wychowywania w rodzinie wielodzietnej – 14.978 wypłaconych świadczeń - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 9.955 wypłaconych świadczeń - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 8.505 wypłaconych świadczeń - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 116 wypłaconych świadczeń - jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka 1.040 osób - świadczenie pielęgnacyjne 1.461 osób - zasiłek pielęgnacyjny 64.166 wypłaconych świadczeń, w tym zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka do 16 roku życia 18.101 wypłaconych świadczeń
<p>Jednorazowe świadczenie na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem: 16 rodzin</p>
<p>Świadczenia z funduszu alimentacyjnego</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem: - 785 w tym: . z 1 osobą uprawnioną – 561 rodzin . z 2 osobami uprawnionymi – 182 rodziny . z 3 osobami uprawnionymi – 42 rodziny . z 4 i więcej osobami uprawnionymi – 0 rodzin</p>

Świadczenie wychowawcze „500+”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem: - 28.478 rodzin
Stypendia i zasiłki szkolne, świadczenie „Dobry start”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba uczniów, dla których wypłacono stypendia szkolne: - w okresie I – VIII/2021 – 1.287 osób - w okresie IX – XII/2021 – 1.065 osób Liczba uczniów, dla których wypłacono zasiłki szkolne – 57 osób Liczba uczniów, którym wypłacono świadczenie „Dobry start” - 179 osoby
Wzmacnianie i wspieranie kondycji finansowej rodzin dzięki realizacji Programu „Karta Rodzina Plus” oraz „Karta Rodziny Osoby z Niepełnosprawnością”	Urząd Miejski	Liczba rodzin, które złożyły wnioski o przyznanie „Karty Rodzina Plus”: - 328 Liczba wydanych kart: - 1.516 Liczba rodzin, którym wydano „Kartę Rodziny Osoby z Niepełnosprawnością”: - 1.516

Odnosząc się do celu 1 dotyczącego poprawy sytuacji materialnej rodzin należy zaznaczyć, że liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do ubiegłych lat systematycznie spada. Z dostępnych danych wynika, że w 2019 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 5.425 rodzin, w 2020 roku – 5.021 rodzin, a w 2021 roku – 4.686 rodzin.

Dominującymi problemami rodzin korzystających z pomocy były:

- bezrobocie – dotyczyło 2.789 środowisk, co stanowiło /59,6%/, ogółu korzystających z pomocy,
- niepełnosprawność – dotyczyła 1.787 środowisk /38,1%/, ogółu korzystających z pomocy,
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – dotyczyła 425 środowisk /9,1%/, ogółu korzystających z pomocy,
- długotrwała choroba – dotyczyła 733 środowisk /15,6%/, ogółu korzystających z pomocy,
- alkoholizm – dotyczył 136 środowisk /2,9%/, ogółu korzystających z pomocy,
- ochrona macierzyństwa – dotyczyła 181 środowisk /3,9%/. ogółu korzystających z pomocy,
- bezdomność – dotyczyła 181 środowisk /3,9%/. ogółu korzystających z pomocy,
- inne (zdarzenia losowe, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego) dotyczyło 56 środowisk /1,2%/, ogółu korzystających z pomocy.

Z powyższego wynika, że problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa był dominujący w przypadku 606 środowisk z 4.686 korzystających

z pomocy MOPS. Należy zauważyć, że nie oznacza to jednak, że w przypadku pozostałych środowisk problem ten nie występował. Bardzo często wśród rodzin dotkniętych problemami bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby czy alkoholizmu, współwystępują trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi.

Poza wsparciem finansowym, rodziny z dziećmi miały możliwość korzystania z ulg w ramach Programu „Karta Rodzina Plus”. Do Programu w ramach partnerstwa przystąpiły dotychczas 37 podmiotów oferujących atrakcyjne cenowo usługi i produkty. Gmina Miasta Radomia realizuje również Program „Karta Rodziny Osoby z Niepełnosprawnością”. Program stanowi element polityki społecznej, który ma na celu pomóc poprawić warunki życia rodzinom u których występuje niepełnosprawność, a poprzez wdrożenie systemu ulg, zniżek i preferencji przyczyni się do podniesienia ich aktywności społecznej. Podstawowymi celami Programu są:

- wzmocnienie aktywności społecznej i poprawy jakości życia radomskich rodzin z osobą z niepełnosprawnością,
- ułatwienie dostępu do edukacji, sportu, dóbr kultury i usług na terenie miasta Radomia,
- poszerzenie możliwości spędzania wolnego czasu rodzin osoby z niepełnosprawnością,
- potwierdzenie uprawnień do korzystania z ulg, zniżek i preferencji oferowanych przez uczestniczące w Programie podmioty. Od początku realizacji Programu tj. od 2014 roku z oferty skorzystało 5.096 rodzin. Dotychczas wydano 33.520 kart.

Dane liczbowe dot. 2021 roku przedstawiono w tabeli powyżej.

Rodziny korzystały również z pomocy rzeczowej, którą najczęściej w formie paczek żywnościowych, artykułów szkolnych, odzieży, zabawek świadczyło wiele podmiotów. Wśród nich placówki wsparcia dziennego (*Oratorium, Radomskie Towarzystwo Dobroczynności, Świetlica Akademia Młodych*), Publiczny Ogródek Jordanowski, Stowarzyszenie Centrum Młodzieży ARKA w Radomiu.

W odniesieniu do celu 2: Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych.

Rodzaj realizowanego zadania	Jednostka realizująca	Dane liczbowe za 2021 rok
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia asystenta rodziny.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Ośrodek zatrudniał 7 asystentów, którzy pracowali w 77 rodzinach, w których było 135 dzieci.
Pomoc rodzinom przeżywającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba środowisk objętych pracą socjalną przez pracowników socjalnych – 1.325 rodzin

<p>Podjęmowanie działań przez asystenta rodziny na rzecz kobiet w ciąży i rodzin na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opracowywanie wspólnie z rodzinami katalogu możliwego do uzyskania wsparcia: psychologicznego, prawnego, rehabilitacyjno - leczniczego, finansowego i rzeczowego, -załatwianie w imieniu rodzin na podstawie pisemnego upoważnienia spraw w różnych instytucjach, -pomoc w zapewnieniu opieki wytchnieniowej dla opiekuna osoby niepełnosprawnej 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Liczba środowisk objętych wsparciem: – 1 rodzina</p>
<p>Inicjowanie działań na rzecz rodzin i dzieci: grupy wsparcia grupy edukacyjne grupy samopomocowe</p>	<p>Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko”</p>	<p>Liczba prowadzonych grup: - 10 grup wsparcia</p>
	<p>Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN</p>	<p>Liczba prowadzonych grup: - 1 grupa wsparcia dla rodzin - 1 grupa wsparcia dla rodziców/członków rodzin</p>
<p>Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: -psychologiczne, -pedagogiczne,</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Liczba rodzin, którym udzielono porad: - 50 rodzin skorzystało ze wsparcia psychologicznego, rodzinnego - 9 rodzin skorzystało z porad pedagogicznych</p>
	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1</p>	<p>Liczba udzielonych porad i konsultacji: - 1004 porady psychologiczne - 529 porad pedagogicznych - 182 konsultacje psychologiczne - 4 konsultacje pedagogiczne</p>

	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2	Liczba udzielonych porad i konsultacji: - 979 porad i konsultacji dla rodziców, nauczycieli i uczniów
	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3	Liczba udzielonych porad i konsultacji: - 1.715 porad i konsultacji dla rodziców, nauczycieli i uczniów
	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna <i>Domowe Ognisko</i>	Liczba udzielonych porad: - 102 porady prawne, - 227 porad psychologicznych - 135 porad pedagogicznych - 106 porad udzielił Doradca Życia Rodzinnego
	Caritas Diecezji Radomskiej <i>Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy</i>	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia: - 94 osobom udzielono konsultacji i poradnictwa psychologicznego /psychoterapeutycznego - 63 osobom udzielono poradnictwa i konsultacji prawnych
	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia: - 548 osobom udzielono porad prawnych - 288 osobom udzielono porad psychopedagogicznych - 147 osobom udzielono specjalistycznego poradnictwa rodzinnego
	Publiczny Ogródek Jordanowski	Liczba rodzin objętych wsparciem: - 7 rodzinom udzielono pomocy psychoterapeutycznej - 120 spotkań indywidualnych rozmów, spotkań oraz konsultacji dla rodziców - 150 spotkań indywidualnych rozmów oraz konsultacji dla wychowanków - 18 wychowanków skorzystało z terapii logopedycznej - 3 rodzinom udzielono wsparcia specjalistycznego w sytuacjach

		rozvodu bądź separacji – - 10 najmłodszych wychowanków skorzystało z zajęć integracyjno – adaptacyjnych oraz wspierających rozwój dzieci - 3 rodzinom udzielono wsparcia specjalistycznego dla rodzin rozbitych, będących w separacji lub w trakcie rozwodu
	Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia: - 12 osobom udzielono konsultacji indywidualnych – pedagogicznych - 2 osobom udzielono konsultacji psychologicznych - 17 osobom udzielono konsultacji rodzinnych - 1 osoba skorzystała z psychoterapii indywidualnej - 6 osób skorzystało z konsultacji z terapeutą uzależnień
	Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy”	Liczba udzielonych porad: - 497 porad i konsultacji specjalistycznych (psycholog, psychiatra, terapeuta uzależnień i współuzależnień, terapeuta rodzinny, socjoterapeuta, pedagog, prawnik) - 132 konsultacje i porady w ramach zajęć i konsultacji wspierająco-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży (psychiatra, psycholog, pedagog, rehabilitant, terapeuta zajęciowy/asystent osoby niepełnosprawnej)

W 2021 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej pracowało 6 koalicji i 1 grupa obywatelska, które zajmowały się sprawami związanymi z rozwiązywaniem problemu alkoholowego, poprawą sytuacji życiowej dzieci i ich rodzin, działaniu w środowisku lokalnym na rzecz mieszkańców.

Jak wynika z dokumentacji cel 2, realizowany był przez liczne podmioty. Podejmowane działania dotyczyły zapewnienia systemu wsparcia poprzez prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w zakresie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. Z uwagi na szeroką ofertę bezpłatnego poradnictwa można uznać, że potrzeby mieszkańców Radomia w tym zakresie są zaspokojone.

Gmina Miasta Radomia realizuje zadania zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 945) o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. Na terenie miasta Radomia utworzono punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, zlokalizowane przy ul. Reja 5 i przy

ul. Struga 88. Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługuje osobie fizycznej, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

W 2021 roku udzielono 969 porad prawnych i poradnictwa obywatelskiego.

Jak wynika z dostępnych dokumentów, mieszkańcy gminy Radom mogą liczyć również na wsparcie w formie terapii psychologicznej i pedagogicznej, oraz terapii uzależnień. Pomoc taką świadczą różne instytucje i placówki, m.in.: Caritas Diecezji Radomskiej, Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Rodzinna Domowe Ognisko, Stowarzyszenie Centrum Młodzieży ARKA, Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN, Publiczny Ogródek Jordanowski.

Rodzaj realizowanego zadania	Jednostka realizująca	Dane liczbowe za 2021 rok
Prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej: -psychologicznej, pedagogicznej -terapii uzależnień	Caritas Diecezji Radomskiej	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia: - 205 osób
	Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w formie: - konsultacji psychologicznych – 3 osoby - indywidualnego wsparcia terapeutycznego – 12 osób - poradnictwa rodzinnego – pomoc psychologiczna uzależnionym i ich rodzinom – 43 osoby
	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1	Liczba osób objętych terapią: - 21 rodzin zostało objętych psychologiczną terapią rodzin - 58 dzieci/młodzieży zostało objętych indywidualną terapią psychologiczną - 24 dzieci uczestniczyło w grupowych i indywidualnych zajęciach pedagogicznych
	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba rodzin objętych wsparciem: - 16 osób objętych terapią psychodynamiczną - 603 osoby objęte pomocą w formie rozmów terapeutycznych

	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko”	Liczba przeprowadzonych terapii: - 176 terapii indywidualnych - 92 terapie małżeńskie - 12 terapii rodzinnych - 2 terapie grupowe
	Caritas Diecezji Radomskiej <i>Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy</i>	Liczba osób objętych terapią: - 94 osobom udzielono terapii wsparcia i długoterminowej psychoterapii
	Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy”	- 20 h zajęć z psychoedukacji dla członków rodzin i opiekunów dzieci i młodzieży (psychiatra, psycholog, pedagog, fizjoterapeuta)

Dla mieszkańców Radomia udostępniony był również telefon zaufania 19288 i Radomska Pomoclinia 800 900 007 obsługiwana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Ta forma pomocy bardzo często okazywała się istotna z uwagi na anonimowość. W wielu przypadkach stanowiła pierwszy krok w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy. W 2021 roku w ramach tej formy pomocy udzielono 288 porad.

W odniesieniu do celu 3. *Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.*

Rodzaj realizowanego zadania	Jednostka realizująca zadanie	Dane liczbowe za 2021 rok
Podejmowanie działań integrujących i aktywizujących społeczność lokalną, w tym dzieci i młodzież (działania realizowane w ramach projektów)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu	Liczba zrealizowanych: - wsparcie indywidualne w postaci gorącego posiłku – obiadu dziennie dla 1 osoby, - wsparcie 4 rodzin w postaci paczek żywnościowych i środków czystości, - zbiórka odzieży używanej dla 2 rodzin zamieszkałych na terenie Zespołu Pracy Socjalnej Nr 3
	Publiczny Ogródek Jordanowski	- Wypoczynek letni – około 130 wychowanków. - Wypoczynek zimowy – około 90 wychowanków.
Prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego	Radomskie Towarzystwo Dobroczynności w Radomiu	Średnia liczba dzieci korzystających z placówki: - 23

	Caritas Diecezji Radomskiej – Świetlica Akademia Młodych	Średnia liczba dzieci korzystających z placówki: - 29
	Zgromadzenie Sióstr Św. Michała Archaniola Katolicka Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza ORATORIUM	Średnia liczba dzieci korzystających z placówki: - 48
	Parafia Rzymsko – Katolicka św. Jana Chrzciciela (Fara) Świetlica Fan - Fara	Średnia liczba dzieci korzystających z placówki: - 24
Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej/ Klubu/ Centrum	Publiczny Ogródek Jordanowski	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia: - 100
	Stowarzyszenie Centrum Młodzieży ARKA w Radomiu	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia: - 500
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Wolanowska	w związku z pandemią Covid-19 zajęcia zostały zawieszono

Ze względu na pandemię COVID-19 dzieci w każdym wieku doświadczyły wielu rodzajów niepowodzeń. Przez pewien czas nie mogły uczestniczyć w swoich regularnych zajęciach, takich jak spotkania z przyjaciółmi, uprawianie sportu lub chodzenie do szkoły. W przypadku dzieci brak możliwości uczestniczenia w zwykłych zajęciach i rutynowych czynnościach może wywołać uczucie niepokoju, strachu i zmartwienia. Dzieci lepiej rozwijają się, kiedy mają ustaloną rutynę, ponieważ czynności takie są przewidywalne i pomagają im czuć się bezpiecznie. W przypadku nastolatków więzi społeczne stanowią kluczową część rozwoju. Z nadesłanych sprawozdań wynika, że pomimo pandemii Gmina podejmowała różnorodne działania na rzecz wspierania funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży oraz form organizowania czasu wolnego, służących umacnianiu więzi rodzinnych. Działające na terenie Radomia placówki wsparcia dziennego prezentowały bogatą ofertę dla dzieci z rodzin wykluczonych społecznie.

W okresie od 1 maja 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu realizował usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, świadczone w ramach lokalnego programu Gminy Miasta Radomia „Opieka wytchnieniowa” edycja 2021. Opieka wytchnieniowa wpisuje się w Priorytet III. Usługi wspierające i rehabilitacyjne *Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”*. Program kierowany był do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub

opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagali wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki na tych osobami. Program ograniczony był do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Łącznie opieką wytchnieniową objęto 14 osób. Usługi świadczone były przez 18 opiekunek zatrudnionych w ramach umowy o pracę. Opiekunki przepracowały u podopiecznych łącznie 2.081 roboczogodzin.

Podsumowując realizację założonych w Programie celów należy stwierdzić, że mieszkańcy otrzymują interdyscyplinarną pomoc z zakresu wspierania rodzin. Analiza podejmowanych działań wskazuje na to, że podmioty realizujące cele i zadania określone w Programie dokładają starań, by oferta dla rodzin była szeroko dostępna i dostosowana do ich potrzeb. Działalność różnych instytucji i organizacji omówiono szerzej w punktach 3.2. i 3.4.

Ad. 2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Siedmiu asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej uczestniczyło w szkoleniach organizowanych przez firmy zewnętrzne. Powyższe szkolenia dotyczyły następujących zagadnień:

- „Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież jako zadania szkoły”,
- „Wykorzystanie dialogu motywującego w profilaktyce uzależnień”.
- „Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych”.
- Spotkanie informacyjne pn. „Obywatelski Program z zakresu promocji zdrowia psychicznego”

Dodatkowo celem zachowania i wzmocnienia kompetencji zawodowych asystentów oraz przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego Ośrodek zatrudniał na umowę zlecenie psychoterapeutę superwizora, prowadzącego szkolenie z zakresu superwizji. W 2021 roku zrealizowano 40 godzin powyższego wsparcia.

Ad. 3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem.

Istotą prawidłowego funkcjonowania rodziny jest spójność, harmonia oraz realizacja podstawowych jej funkcji. W sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie wypełniać swoich funkcji dochodzi do procesu jej dysfunkcyjności, który może przebiegać na poziomie napięć, konfliktów, deprivacji potrzeb, zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, rozpadu, rozbicia oraz patologii zachowań.

Z dostępnych analiz wynika, że rodziny dysfunkcyjne są środowiskami wieloprotblemowymi. Rodziny te nie wywiązują się w pełni z obowiązków wobec własnych dzieci. W związku z powyższym zachodzi konieczność szerokiego i spójnego oddziaływania na poszczególnych jej członków. W celu zapewnienia dzieciom właściwych warunków rozwojowych, a także wzmocnienia funkcji wychowawczych rodziców, na terenie Gminy Miasta Radomia dostępna jest szeroka oferta pomocowa.

W 2021 roku rodziny miały możliwość skorzystania za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz radomskich instytucji i organizacji, ze wsparcia finansowego, pomocy asystenta rodziny, wsparcia placówek wsparcia dziennego, świetlic

socjoterapeutycznych, poradni, organizacji działających na rzecz osób uzależnionych, a także organizacji pracujących z ofiarami przemocy. W tym miejscu należy zaznaczyć, że ze względu na stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-COV-2 w 2021 roku działania realizowane przez ww placówki zostały znacznie ograniczone.

Ad. 3.1. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu w 2021 roku zatrudniał siedmiu asystentów rodziny. Wszyscy zatrudnieni byli na umowę o pracę, w pełnym wymiarze godzin, w ramach zadaniowego czasu pracy.

Wydatki poniesione na wynagrodzenie asystentów w 2021 roku

Ogólna kwota wydatków poniesionych na wynagrodzenie asystentów, z czego:	323.993,75 zł
środki z budżetu gminy	309.993,75 zł
środki pozyskane w ramach dotacji wojewody	14.000,00 zł

Wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 77 środowisk, w których wychowywało się 135 dzieci. W 25 środowiskach to Sąd zdecydował o konieczności współpracy z asystentem wydając w tej sprawie stosowne zarządzenie. W 52 środowiskach o wsparcie asystenta wnioskowali pracownicy socjalni.

W 2021 roku 21 rodzin zakończyło pracę z asystentem, w tym:

- w 5 przypadkach z uwagi na osiągnięcie wyznaczonych celów,
- w 7 środowiskach ze względu na zaprzestanie współpracy ze strony rodziny,
- w 1 rodzinie z powodu braku efektów, współpracy
- w 3 rodzinach z powodu zmiany metody pracy
- w 5 rodzinach z innych względów (tj. zmiany miejsca zamieszkania, osiągnięcia pełnoletności przez dzieci)

Spośród rodzin korzystających w 2021 roku ze wsparcia asystenta rodziny, 33 środowiska pracowały z asystentem powyżej jednego roku.

Dokonując analizy okresu współpracy z rodzinami należy wskazać, że średni czas pracy asystenta z rodziną wyniósł ponad 27 miesięcy.

Analizując środowiska pod kątem występujących problemów należy zaznaczyć, że spośród 77 rodzin, z którymi w 2021 roku współpracowali asystenci rodzin w 22 rodzinach występował problem nadużywania alkoholu (w 2020 problem dotyczył 26 rodzin), natomiast w 14 środowiskach występowała niepełnosprawność rodzica/rodziców (w 2020 roku problem dotyczył 18 rodzin). Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności było upośledzenie umysłowe lub choroba psychiczna, która znacznie utrudniała możliwość współpracy. Podane wyżej dane liczbowe dotyczące problemów jakie występowały w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny, kształtują się na podobnym poziomie jak w latach poprzednich.

W ramach wsparcia rodzin asystenci świadczyli pomoc, prowadząc m.in.:

- warsztaty kompetencji wychowawczych, kładąc nacisk na leczenie, prawidłową pielęgnację i higienę osobistą, odpowiednie żywienie dzieci, stosowanie właściwych metod wychowawczych, ustalanie godzin aktywności i wypoczynku;

- warsztaty z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego z uwzględnieniem wypełniania obowiązków domowych tj. zapewnienie członkom rodziny odpowiednich warunków do rozwoju, dbanie o czystość i porządek w mieszkaniu, podział ról i obowiązków, nabycie umiejętności przygotowywania odpowiednich posiłków;
- warsztaty z zakresu organizacji czasu wolnego, kładąc nacisk na aktywne, rozwijające formy wypoczynku adekwatne do wieku dzieci, wspólne spędzanie czasu wolnego;
- edukację z zakresu budowania, wzmacniania więzi w rodzinie poprzez prawidłową komunikację, otwarte mówienie o swoich potrzebach i problemach, umiejętne słuchanie siebie nawzajem;
- edukację w zakresie obowiązujących norm współżycia społecznego;
- edukację w zakresie najczęściej występujących problemów wychowawczych;
- edukację i trening w zakresie gospodarowania budżetem domowym, oszczędnego gospodarowania mediami.

Ponadto asystenci towarzyszyli członkom rodzin w urzędach, pomagali w uregulowaniu spraw mieszkaniowych, alimentacyjnych, itp.

Ad. 3.2. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako jednostka poradnictwa specjalistycznego świadczył usługi w zakresie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego. W 2021 roku ze wsparcia psychologicznego skorzystało 50 rodzin, 9 rodzin otrzymało wsparcie pedagogiczne. Ośrodek kierował również rodziny do innych instytucji działających na terenie miasta celem uzyskania dodatkowego specjalistycznego wsparcia. Poniżej przedstawiono podmioty, do których najczęściej kierowano osoby i rodziny.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1, która w 2021 roku w ramach swojej działalności świadczyła pomoc w formie:

- poradnictwa i konsultacji, pomoc w przypadkach losowych i kryzysowych (rozwód rodziców, separacja od rodzica, choroby, wypadki, śmierć w rodzinie);
- psychologicznej terapii rodzin;
- indywidualnej terapii psychologicznej dzieci;
- grupowych i indywidualnych zajęć pedagogicznych;
- porad, konsultacji psychologicznych;
- konsultacji pedagogicznych;
- interwencji kryzysowej

Ponadto Poradnia realizowała zadania w zakresie diagnozy, opiniowania i orzecznictwa, które również miały na celu pomóc dzieciom, młodzieży i rodzicom/opiekunom prawnym.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna Nr 2, która w 2021 roku w ramach działalności diagnostycznej prowadziła:

- indywidualne badania psychologiczne uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi, niepowodzeniami szkolnymi, zaburzeniami zachowania somatyczno - wegetatywnymi oraz trudnościami emocjonalnymi i adaptacyjnymi;
- indywidualne badania pedagogiczne pod kątem opanowania podstawowych technik szkolnych i poznania przyczyn trudności w nauce;

- diagnozowała uczniów z tzw. grup „ryzyka dysleksji” i ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się;
- diagnozowała uczniów z trudnościami w uczeniu się matematyki;
- badania neurologopedyczne;
- badania logopedyczne indywidualne i sondażowe prowadzone na terenie szkół, przedszkoli i poradni;
- diagnozowała sytuację rodzinną i szkolną uczniów z trudnościami dydaktycznymi, wychowawczymi, zaburzeniami emocjonalnymi i zachowania;
- orzekała o potrzebie kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania, zajęć rewalidacyjno - wychowawczych oraz kwalifikowała do różnych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Wydawała opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju (wydano 307 orzeczeń/opinii);
- wydawała opinie o potrzebie objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką kształcenia oraz o objęciu nauką w szkole przysposabiającej do nauki zawodu.

W ramach działalności terapeutycznej prowadzono:

- terapię dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi m.in. o charakterze nadpobudliwości psychoruchowej, dzieci lękowych (w tym z lękiem spowodowanym pandemią i izolacją społeczną), z fobią szkolną, z trudnościami wychowawczymi, z problemem adaptacji społecznej oraz z zaburzeniami somatyczno – wegetatywnymi i zaburzeniami w zakresie komunikacyjnym. Ponadto prowadzono terapię dla dzieci zagrożonych uzależnieniem od mediów elektronicznych;
- terapię uczniów z zaburzeniami w nauce czytania i pisania, w tym ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się;
- zajęcia dla dzieci w młodszym wieku szkolnym z trudnościami w uczeniu się matematyki;
- terapię konsultacyjną z omawianiem toku postępowania i udostępnieniem odpowiednich pomocy i ćwiczeń, doskonalących podstawowe techniki szkolne dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej;
- indywidualną terapię logopedyczną ukierunkowaną na korygowanie wad wymowy i stymulowanie rozwoju kompetencji językowych (prowadzona w poradni oraz na terenie radomskich szkół podstawowych i przedszkoli w obszarze działania poradni);
- indywidualną terapię logopedyczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- terapię krótkoterminową dla uczniów jękających się;
- terapię podtrzymującą dla dzieci jękających się;
- wspieranie rodzin w sytuacjach kryzysowych (zgon, rozwód, rodzina zrekonstruowana, eurosieroctwo, sytuacje kryzysowe spowodowane pandemią);
- terapię systemową rodzin;
- zajęcia prowadzone na terenie przedszkoli, szkół podstawowych, szkół średnich z terenu Radomia zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez dyrektorów placówek.
Wśród nich:
  - trening umiejętności społecznych,
  - wzbudzanie motywacji i pomocy dzieciom w przygotowaniach do egzaminów oraz wspierania w stresie przedegzaminacyjnym,
  - „Uzależnienia – włacz myślenie” - warsztaty profilaktyczne dla uczniów,
  - „Jak radzić sobie ze stresem przed maturalnym?” - zajęcia grupowe dla młodzieży szkół ponadpodstawowych,

➤ punkt doradztwa zawodowego dla uczniów klas maturalnych.

Ponadto przedstawiciele Poradni brali udział w spotkaniach nauczycieli, specjalistów i rodziców dotyczących organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej na terenie szkół.

W ramach profilaktyki prowadzono:

- działalność informacyjną i edukacyjną skierowaną do nauczycieli i rodziców (udział w zebraniach rad pedagogicznych, zebraniach rodziców, prelekcje) wspierającą ich pracę wychowawczą i profilaktykę zachowań ryzykownych oraz uzależnień od mediów społecznościowych – m.in. warsztaty dla rodziców dotyczące powrotu uczniów do nauki stacjonarnej po okresie pandemii;
- poradnictwo i pomoc psychologiczną uczniom z trudnościami w kontaktach personalnych, rówieśniczych i środowiskowych;
- konsultacje dla rodziców, nauczycieli i uczniów na terenie poradni;
- działania interwencyjno - mediacyjne na terenie poradni i placówek;
- działania wdrażające uczniów do przestrzegania norm społecznych, wspieranie rodziców w pełnieniu ich wychowawczej roli;
- działalność informacyjną o instytucjach i stowarzyszeniach udzielających pomocy rodzinie.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna Nr 3, która w 2021 roku w ramach swojej działalności świadczyła pomoc w formie:

- Diagnozy uczniów:
  - z trudnościami szkolnymi,
  - z problemami emocjonalnymi,
  - z zaburzeniami zachowania,
  - z wadami i zaburzeniami mowy,
  - z niepełnosprawnościami,
  - zdolnych,
  - wybierających dalszą drogę kształcenia
- Poradnictwa specjalistycznego:
  - psychologicznego
  - pedagogicznego
  - prawnego
- Poradnictwa edukacyjno – zawodowego

Ponadto na terenie Placówki w dniach od 18.10.2021 do 23.10.2021 roku zorganizowany był Wirtualny Tydzień Otwarty dla rodziców, w ramach którego odbywały się:

- wykłady,
- porady psychologiczne,
- porady pedagogiczne,
- porady logopedyczne,
- konsultacje,
- doradztwo zawodowe.
- działał telefon wsparcia dla rodziców i dzieci.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu,

Celem działalności Poradni była pomoc osobom, małżeństwom i rodzinom w wychodzeniu z kryzysowych sytuacji. Poradnia świadczyła pomoc psychologiczną, prawną i pedagogiczną, prowadziła terapię indywidualną, małżeńską, rodzinną oraz organizowała grupy wsparcia.

Głównymi problemami osób i rodzin, z którymi spotykali się poszczególni specjaliści były:

- problemy związane z epidemią COVID 19,
- niewłaściwa komunikacja między małżonkami oraz rodzicami a dziećmi,
- różnego rodzaju uzależnienia: alkohol, narkotyki, hazard, internet,
- przemoc fizyczna, ekonomiczna, psychiczna, seksualna wobec współmałżonka, dzieci,
- nieradzenie sobie ze stresem,
- bezradność w rozwiązaniu konkretnych problemów,
- bezrobocie, bezradność w znalezieniu nowej pracy, złe relacje w pracy,
- bezdomność,
- negatywny wpływ na małżeństwo i rodzinę osób trzecich, szczególnie rodziców i teściów,
- negatywny wpływ na małżeństwo i rodzinę treści mediów,
- trudności w odbudowaniu relacji w rodzinie w czasie wychodzenia z kryzysów,
- niedojrzałość osób zawierających małżeństwo do podejmowania istotnych obowiązków małżeńskich i rodzinnych,
- zdrady,
- trudności w wychodzeniu z kryzysu po zdradzie małżeńskiej
- problemy okołorozwodowe,
- niedojrzałość psychiczna, emocjonalna, emocjonalna do pełnienia ról małżeńskich i rodzicielskich,
- problemy wychowawcze w szkole.

W ramach swojej działalności Poradnia organizowała kursy, szkolenia i konferencje, ukazując wartość małżeństwa i rodziny w perspektywie dobra małżonków, dzieci i krewnych.

Caritas Diecezji Radomskiej – Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie - w 2021 roku instytucja prowadziła „Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie” udzielając pomocy osobom poszkodowanym na skutek przemocy w rodzinie. Na tę pomoc składały się:

- działania wspierające – realizowane poprzez poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, psychoterapeutyczne oraz terapię wsparcia,
- prowadzenie działań leczących – realizowanych poprzez psychoterapię metodą poznawczo – behawioralną oraz metodę psychoanalityczną.

Poradnictwo i konsultacje psychologiczne/psychoterapeutyczne to działanie, które dało osobom ogląd sytuacji, w jakiej się znaleźli, a także związanych z nią emocjonalnych i psychicznych przeżyć, następnie ukierunkowanie na właściwą formę pomocy, adekwatną do możliwości i potrzeb adresatów. Działanie służyło także rozpoznaniu możliwości podjęcia pracy naprawczej czyli procesu psychoterapeutycznego, a także służyło podjęciu decyzji, co do formy pracy tj. terapia wsparcia czy psychoterapia.

Konsultacje i poradnictwo prawne pomogło osobom w rozeznaniu sytuacji prawnej dotyczącej problemu w jakim się znalazły, posłużyło uświadomieniu osób, co do przysługujących im praw, a także pokazało możliwości i środki prawne wyjścia z kryzysu. Dodatkowo osoby zostały wsparte wiedzą prawną i mogły podjąć decyzję, co do działań prawnych i zadbania o własną sytuację.

Terapia wsparcia to działanie, które wzmocniło możliwości osobiste osób, dzięki temu mogły one wychodzić szybciej z roli ofiary i wprowadzać zmiany w swoje życie. Dzięki terapii wsparcia osoby mogły zmieniać swój stosunek do samych siebie na tyle by traktować siebie z szacunkiem i oczekiwać od innych traktowania z godnością. Ponadto mogły poczuć, że mają wpływ na zmianę sytuacji, w której tkwiły i podejmować te zmiany.

Psychoterapia była procesem długotrwałej pracy, dzięki której osoby, które podjęły ją, mogły dokonać wglądu we własne psychiczne funkcjonowanie i dostrzec przyczyny przeżywanych trudności emocjonalnych czy problemów, które mocno utrudniały im życie i funkcjonowanie. Udział w procesie psychoterapii posłużył temu, że u osób mógł się rozpocząć proces naprawiania skutków emocjonalnych i psychicznych spowodowanych przemocą oraz mogło nastąpić wzmocnienie ich osobistego funkcjonowania dzięki rozpoznaniu przyczyn, rozumieniu ich, wydobyciu się z obciążeń psychicznych oraz podjęciu kontroli nad własnym życiem, co powodowało, że osoby zaczynały czuć się zdrowiej.

Niewątpliwie zdrowienie osób, czy ich lepsze funkcjonowanie przekładało się na sprawniejsze bycie w rodzinie, prawidłowe relacje w rodzinie oraz pełniejsze sprawowanie funkcji rodzinnych.

Realizacja ww. działań stanowiła ochronę i pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i przyczyniła się do specjalistycznego, profesjonalnego wsparcia mieszkańców naszego miasta, którzy z powodu różnych trudności emocjonalnych spowodowanych przemocą nie mogli czuć się zdrowo i bezpiecznie. Sięgając po pomoc rozpoznali możliwości wychodzenia z kryzysu, wsparli swoje osobiste umiejętności i zmotywowali się do tego, by powodować dobry wpływ na swoje zdrowienie i dalsze godne życie.

Ogółem z różnych form pomocy oferowanych przez Ośrodek skorzystało 157 osób. Z taką ilością osób przeprowadzono 1509 spotkań w ciągu roku, gdzie 1425 spotkań to sesje psychoterapeutyczne/terapia wsparcia/poradnictwo psychologiczne, a 84 spotkania, to spotkania prawne, w postaci konsultacji i poradnictwa.

Z uwagi na czas trwania pandemii w 2021 roku Ośrodek pracował w formie kontaktów w siedzibie Ośrodka oraz w kontakcie online poprzez komunikator WhatsApp i kontakt telefoniczny. Praca w okresie pandemii pokazała różne trudności emocjonalne z którymi osoby się zmagaly, a które były nieobecne w momencie, gdy osoba podejmowała psychoterapię. Udział osób w procesie terapeutycznym oraz psychoterapeutycznym przyczynił się do wzmocnienia osobistego w funkcjonowaniu emocjonalnym, psychicznym oraz społecznym. Zdecydowanie przestrzeń 12 miesięcy realizacji procesu psychoterapeutycznego w postaci cyklicznych cotygodniowych sesji dawała możliwość lepszego wypracowania zmiany i to bez względu na to, czy była prowadzona w kontakcie osobistym, czy też w kontakcie telefonicznym. Praca ta głównie służyła tworzeniu rozumienia sytuacji, w jakiej osoba się znajdowała. A możliwość stałego kontaktu z psychoterapeutą i odbywania cyklicznych sesji spowodowała zaistnienie oczekiwanych i wypatrywanych zmian. W efekcie prowadzonych działań

osoby korzystające z dłuższego procesu leczenia metodą psychoanalityczną miały zapewnione warunki dające przestrzeń do zwerbalizowania i odreagowania skumulowanego napięcia emocjonalnego, lęku i przerażenia powstałego na skutek doświadczania sytuacji kryzysowych jak również spowodowanych zaistnieniem pandemii. Proces pomagania pozwolił osobom na wydobywanie się z różnych stanów emocjonalnych i psychicznych, które zaburzały dalsze ich funkcjonowanie.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż nowa forma kontaktów czyli telefonicznych sesji psychoterapeutycznych, a także sesji online nie tylko mocno zafunkcjonowała, ale także okazała się bezpieczną, bliską i niezwykle wzmacniającą osoby, u których pojawiały się różne stany emocjonalno – psychiczne spowodowane wystąpieniem zagrożenia. Do pracy nad trudnościami, z którymi osoby zaczynały swoją psychoterapię dołączyła praca nad lękiem i poczuciem zagrożenia. Z pewnością wartością dla nowej formy pracy okazało się to, że osoby same organizowały się, czyli we własnych warunkach, by mogły mieć regularne i cykliczne telefoniczne, czy online sesje terapeutyczne bądź psychoterapeutyczne. Ich starania zarysowały się w realizacji tego działania bardzo dużym dbaniem o to, by sesje z ich strony były zawsze możliwe.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizował zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem Ośrodka było pomaganie ofiarom przemocy domowej polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania, czy też zmiany życiowe. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2021 roku prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową, przeznaczoną dla kobiet z dziećmi poszkodowanych na skutek przemocy w rodzinie.

W 2021 roku z pomocy hostelowej Ośrodka skorzystało 15 osób (7 kobiet i 8 dzieci).

Celem działania Ośrodka było możliwie szybkie i sprawne przywrócenie podopiecznym zdolności prawidłowego funkcjonowania. To oznaczało, że Ośrodek podejmował różne formy pomocy umożliwiające ofiarom przemocy i ich rodzinom przezwyciężenie trudnej sytuacji związanej z doznawaniem przemocy, z którą nie byli w stanie sobie poradzić bez wsparcia z zewnątrz.

W związku z pandemią zmienił się profil spraw wpływających do Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Osoby zamknięte w domu, żyjące w stanie ciągłego zagrożenia często musiały przebywać ze sobą pomimo ostrych konfliktów, które prowadziły do aktów przemocy. Towarzyszył temu strach o zdrowie, rodzinę i przyszłość. Dochodziło do wielu zaburzeń o charakterze depresyjnym, z którymi wiele osób nie potrafiło sobie poradzić. Dzieci pozbawione kontaktu z rówieśnikami, siedzące od rana do wieczora przed komputerem, zarówno w ramach nauki zdalnej jak i poszukujące znajomych na portalach społecznościowych nie radziły sobie z wieloma problemami o charakterze emocjonalnym. Powyższe skutkowało zaburzeniami osobowości, w tym przedłużającymi się stanami depresyjnymi. Wzrosła liczba zaburzeń osobowości skutkujących myślami czy próbami samobójczymi – głównie wśród młodych osób (31 przypadków). Najmłodsza osoba miała 16 lat, najstarsza 44 lata.

W ramach swojej działalności Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewniał kompleksową pomoc, na którą składały się:

- interwencja kryzysowa - diagnoza sytuacji, pomoc w planowaniu podjęcia działań umożliwiających zmianę, prowadzenie rozmów wspierająco - terapeutycznych, podejmowanie procedury instytucjonalnej,
- terapia - prowadzenie indywidualnej terapii krótkoterminowej (psychodynamicznej), prowadzenie grup wsparcia dla kobiet przebywających w hostelu, dla tych które opuściły hostel, dla kobiet zgłaszających się, a także dla dzieci i młodzieży, prowadzenie mediacji rodzinnych,
- konsultacje i poradnictwo - prowadzenie konsultacji pedagogicznych, porad prawnych, porad w zakresie uzyskania pomocy socjalnej, sporządzanie opinii psychologiczno – pedagogicznych na żądanie sądu.

W 2021 roku do Ośrodka Interwencji Kryzysowej wpłynęło 1105 spraw, które najczęściej dotyczyły:

- przemocy fizycznej i psychicznej (897 przypadków),
- molestowania seksualnego (8 przypadków),
- alkoholizmu (145 spraw),
- spraw rozwodowych (36 spraw),
- sprawowania opieki nad dziećmi (24 sprawy),
- komunikacji w rodzinie (77 przypadków),
- spraw socjalnych (17 spraw),
- zaburzeń emocjonalnych, stanów depresyjnych (91 przypadków),
- myśli, prób samobójczych (31 przypadków)
- dzieci pozostawionych bez opieki (5 spraw),
- ucieczek z domu nieletnich (18 spraw),
- wyrzucenia z domu (6 przypadków),
- handlu ludźmi (8 spraw),
- dopalaczy (16 spraw).

W każdym z przypadków trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny. W dalszej kolejności określenie planu pomocy, a to z kolei dotyczyło określenia rodzaju pomocy oferowanej w Ośrodku oraz dla zabezpieczenia sytuacji ofiary – podjęcia procedury instytucjonalnej.

Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna była dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia równowagi psychicznej bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego.

Analizując kategorię spraw wnoszonych do Ośrodka w 2021 roku, należy podkreślić, że najwięcej odnotowało spraw dotyczących przemocy fizycznej i psychicznej. Sytuacja związana z pandemią spowodowała, że często w domu zostali pozamykani sprawcy i ofiary, co skutkowało nasileniem się konfliktów doprowadzając do przemocy. Stan pandemii, zagrożenia, troski o byt, przemoc powodował często stany zaburzeń osobowości, a w 31 przypadkach myśli i próby samobójcze.

Istotnym czynnikiem wspomagającym występowanie przemocy domowej był

problem alkoholowy. Niestety coraz młodsze osoby nadużywają alkoholu i stają się przez to agresywne w stosunku do najbliższego otoczenia. W 2021 roku zgłoszono 145 takich przypadków, w tym 26 dotyczyło osób w przedziale wiekowym 16-18 lat.

Procedura „Niebieskiej Karty”, jeśli zostaje wszczęta w początkowym okresie przemocy w rodzinie, wówczas jest ona skuteczna. Daje wsparcie na grupach roboczych dla ofiary przemocy i jednocześnie wpływa na zmianę postępowania sprawcy.

Jednak często zdarza się, że procedura „Niebieskiej Karty” używana jest jako argument w sprawach rozwodowych lub w konfliktach, kiedy osoby współzamieszkujące zakładają sobie niebieską kartę wzajemnie.

Dużym problemem jest również cyberprzemoc. W okresie pandemii bardzo groźna dla osób, które nie radzą sobie z emocjami. Związane jest to również z ilością czasu spędzaną przy komputerze przez młodych ludzi, w tym dzieci w związku z pracą, czy nauką zdalną. W wielu przypadkach dochodzi do pomylenia świata wirtualnego z rzeczywistym, co skutkuje problemami psychicznymi typu stany depresyjne czy agresja.

Na podstawie analizy spraw prowadzonych w Ośrodku można pokusić się o stwierdzenie, że tendencje stosowania przemocy przez sprawców miały istotne uwarunkowanie w stanie zagrożenia związanego z pandemią. Dość istotnym czynnikiem była również trudna sytuacja socjalna rodzin, w której pojawiła się przemoc. Do Ośrodka Interwencji Kryzysowej często dzwoniли ludzie prosząc o pomoc w dostaniu się do lekarza, czy wykonaniu testu na Covid-19. Wszystkie zgłoszone tego rodzaju sprawy były kierowane do właściwych instytucji.

W 2021 roku Ośrodek kontynuował zadania podejmowane już w poprzednich latach, ściśle określone jako działania profilaktyczno - edukacyjne. Składały się na nie:

- monitorowanie praw ofiar przestępstw domowych, monitorowanie problemu krzywdzenia dzieci poprzez: wydawanie opracowań edukacyjnych, ulotek, informatorów, broszur
- funkcjonowanie telefonu zaufania 800 900 007.

W związku z pandemią nie była możliwa organizacja spotkań, debat, w placówkach oświatowych, które w głównej mierze były realizowane w latach poprzednich.

W 2021 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielał pomocy w ramach funkcjonującego telefonu zaufania 19288 – zgłoszono 245 spraw i Radomskiej Pomoclinii 800 900 007 – zgłoszono 43 sprawy. Specjaliści dyżurujący w Ośrodku udzielali porad dotyczących aktualnych i potencjalnych problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ta forma pomocy bardzo często okazuje się istotna z uwagi na anonimowość, jak również w wielu przypadkach jest pierwszym krokiem ze strony ofiar przemocy w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy.

Ogromna ilość spraw podejmowanych w systemie pomocy ambulatoryjnej opierała się przede wszystkim na działaniach kwalifikowanych do obszaru interwencji kryzysowej, zgodnie z istotą funkcjonowania Ośrodka. Punktem wyjścia tych działań było zdiagnozowanie sytuacji tj. wnikięcie w sprawy rodziny, w której pojawił się problem, w celu spowodowania zmiany zachowań i reguł rządzących życiem rodziny będącej w kryzysie. W dalszej kolejności interwencja kryzysowa dotyczyła zatrzymania aktów przemocy, udzielenia bezpiecznej formy pomocy ofiarom, a w niektórych przypadkach łączyła się z odizolowaniem ofiary od sprawcy i umieszczeniem jej w części hostelowej Ośrodka.

W 2021 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadził Punkt Konsultacyjny Przeciwdziałający Handlowi Ludźmi. Z jego pomocy skorzystało 8 osób.

Procedura instytucjonalna podejmowana w ramach interwencji kryzysowej uruchomiona została w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku i została zastosowana w 93 przypadkach. Były to wnioski złożone w: Sądzie (22 wnioski), Prokuraturze (15 wniosków), Policji (3 wnioski), Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2 wnioski), Miejskim Zarządzie Lokalami (3 wnioski), Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (5 wniosków), innych urzędach (16 wniosków), szkołach (19 wniosków). Ponadto były to wezwania do Ośrodka Interwencji Kryzysowej (11 wezwań), opinie i zaświadczenia (2 sprawy), procedura Niebieskiej Karty (8 spraw).

Na podstawie analizy spraw prowadzonych w Ośrodku można pokusić się o stwierdzenie, że tendencje stosowania przemocy przez sprawców miały istotne uwarunkowania w stanie zagrożenia związanego z pandemią. Dość istotnym czynnikiem była również trudna sytuacja socjalna rodziny, w której pojawiła się przemoc.

Publiczny Ogródek Jordanowski w Radomiu - jest placówką wychowania pozaszkolnego. Celem prowadzonych zajęć było dbałość i wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci oraz wychowywanie ku wartościom. Ogródek Jordanowski tworzył warunki zapewniającej zdrowe i efektywne spędzanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, kształtował postawy prozdrowotne i prorodzinne.

Publiczny Ogródek Jordanowski obejmował stałym dożywieniem około 120 dzieci, wychowanków, zaś drugim daniem pozyskiwanym od sponsorów około 12 dzieci z rodzin najuboższych

W miarę możliwości placówka pozyskiwała od sponsorów soki, owoce, słodkie bułki oraz inne artykuły spożywcze. W okresie całego roku szkolnego zbierała i przekazywała odzież dla wychowanków i ich rodzin (15 rodzin). Oprócz odzieży są to także zabawki, materiały szkolne, książki, wszystko według bieżących potrzeb. W ciągu całego roku placówka otrzymuje we współpracy z Bankiem Żywności produkty spożywcze, które przekazywała najuboższym rodzinom (około 30 rodzin).

Publiczny Ogródek Jordanowski w Radomiu realizował program wychowawczo - profilaktyczny udzielając wsparcia zarówno dzieciom jak również ich rodzicom.

Inicjowanie działań na rzecz rodzin i dzieci:

- Wstępne oraz bieżące diagnozowanie środowiska wychowawczego oraz potrzeb emocjonalno-społecznych wychowanków poprzez konsultacje z pedagogami i dyrekcją placówki oraz poprzez bezpośrednią obserwację funkcjonowania wychowanków. Prowadzono rozmowy z wychowankami oraz ich rodzicami. Współpracowano z wychowawcami klas, psychologami i pedagogami w szkołach do których uczęszczają wychowankowie. Pedagodzy rozpoznawali umiejętności poszczególnych wychowanków dotyczących funkcjonowania w grupie, stosowania się do norm i zasad panujących w placówce – około 90 wychowanków.
- Systematyczna pomoc wychowankom w przezwyciężaniu bieżących trudności edukacyjnych, pomoc w nauce oraz rozwijanie zainteresowań wychowanków – około 30 wychowanków.
- Realizacja projektu „70-lecie placówki” - rajdy, sobotnie gry i zabawy świetlicowe oraz zajęcia sportowo – rekreacyjne. Celem była integracja rodzin, budowanie więzi rodzinnych, promowanie wspólnego, aktywnego spędzania czasu wolnego – 12 rodzin.

- Cykliczne zajęcia dla wychowanków z elementami socjoterapii, głównym ich celem była nauka rozróżniania emocji, nazywania ich, nabywanie umiejętności radzenia sobie ze złością, nauka poprzez zabawę.
- Warsztaty kulinarne połączone z edukacją dotyczącą zdrowego odżywiania promującą wartości profilaktyki chorób cywilizacyjnych (m.in. otyłości, cukrzycy) – 30 wychowanków.
- Spotkanie wigilijne podczas którego dzieci otrzymały wartościowe prezenty ufundowane w ramach Akcji Gwiazdor – 56 osób,
- Realizacja zadań z zakresu profilaktyki pozytywnej – rozwijanie podstawowych umiejętności społecznych i dojrzałości emocjonalnej wychowanków – 100 wychowanków.

Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego przez psychologa, pedagoga, socjoterapeutę oraz logopedę:

- Zajęcia integracyjno - adaptacyjne oraz wspierające rozwój dzieci w Klubie Malucha – 10 najmłodszych wychowanków (3 -5 lat).
- Pomoc psychoterapeutyczna oraz udzielanie wsparcia emocjonalnego rodzicom będącym w trudnej sytuacji życiowej – 7 rodzin.
- Indywidualne rozmowy, spotkania oraz konsultacje dla rodziców – około 120 spotkań.
- Indywidualne rozmowy, spotkania oraz konsultacje dla wychowanków – około 150 spotkań.
- Wsparcia specjalistyczne dla rodzin rozbitych, bądź będącym w trakcie podjętych czynności separacyjnych lub rozwodowych – 3 rodziny.
- Ścisła współpraca z psychologami, pedagogami, wychowawcami oraz dyrektorami radomskich szkół – konsultacje i rozmowy w sprawie wychowanków uczęszczających do naszej placówki – 20 spotkań.
- Wywiady i rozmowy edukacyjne w ramach wywiadów środowiskowych – 8 spotkań.
- Systematyczna terapia logopedyczna - 19 wychowanków.

Działania integrujące, promujące wspólną rodzinną zabawę oraz aktywizujące „społeczność ogródkową” a także społeczność lokalną:

Placówka zorganizowała wypoczynek letni dla około 220 wychowanków i zimowy dla około 200 wychowanków – zajęcia w placówce, wyjścia i wyjazdy.

Akcja Zima i Akcja Lato 2021 objęła dzieci z całego terenu gminy Miasta Radomia wśród których znalazły się również podopieczni Domów Dziecka, Zawodowych Rodzin Zastępczych o charakterze Pogotowia Rodzinnego oraz dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, będących w trudnej sytuacji materialnej. Dzięki udziałowi w oferowanej różnorodnej formie spędzania wolnego czasu, pod okiem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, wychowankowie rozwijają swoje zainteresowania, umiejętności czy talenty, realizują swoje pasje.

- Placówka organizowała wyjścia i wyjazdy do: Park Rozrywki „Hula Park”, Kręgielnia Platinum, Split, Park Trampolin Sky Jum, Park Trampolin Jump Word, Basen Neptun – pływalnia, Restauracja MammaLeo, Centrum wspinaczkowe Grota, Multikino w Radomiu, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Ośrodek Rekreacji i Turystyki Kozienickiego Centrum Rekreacji i Sportu, Ranczo w Dolinie, Leśny Ośrodek Edukacyjny Jedlnia Letnisko, Muzeum im. Jacka Malczewskiego, Tricorama Magia Iluzji, Kameleon Paintball, Manufaktura słodczy, Jura Park w Bałtowie.

Ponadto zorganizowano spotkania ogródkowe o charakterze integrującym m.in.

- Dzień Babci i Dziadka w formie materiału przygotowanego na stronę internetową z uwagi na pandemię, dostępnego dla wszystkich rodzin,
- Ferie zimowe „Akcja Zima 2021”,
- Konkurs matematyczny,
- „Nie czekamy pomagamy” - zbiórka żywności, posłań na rzecz schroniska,
- Rajd Szlakiem nad Pacynką,
- Spotkanie ze sportowcami – organizator SUZUKI,

- Udział w challengu „Posprzątajmy razem Radom” ,
- Festyn z okazji Dnia Dziecka,
- Akcja Lato 2020/2021,
- „Na ratunek Ogródek” - przygotowanie do egzaminów ósmoklasisty i maturalnych,
- Rajd rowerowy,
- "Bądźcie bezpieczni" – warsztaty prowadzone przez KMP w Radomiu, Wydział Prewencji,
- "Wielki Test Wiedzy o Sporcie",
- Międzynarodowy Dzień Tolerancji,
- Bał andrzejkowy,
- Wigilijne spotkanie,

Publiczny Ogródek Jordanowski w Radomiu jest placówką bezpieczną i przyjazną dla wychowanków i ich rodziców. Ważna jest życzliwa atmosfera, partnerstwo we współpracy, wzajemny szacunek, respektowanie zasad demokracji oraz dbałość o bezpieczeństwo wychowanków. Placówka kształtuje w wychowankach postawy, które sprzyjają ich wszechstronnemu rozwojowi. Indywidualne podejście oraz wspieranie rozwoju wychowanka, pozwala z jednej strony odkrywać i realizować jego pasje, z drugiej wyrównywać szanse na osiągnięcie sukcesu w wielu dziedzinach życia. Placówka zwiększa skuteczność działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska na swoim terenie. Zapewnia bogatą ofertę zajęć w bezpiecznych warunkach i miłej atmosferze.

Stowarzyszenie Centrum Młodzieży ARKA w Radomiu - w roku 2021 Stowarzyszenie Centrum Młodzieży „Arka” realizowało zadania mające na celu wspieranie rodzin z terenu Miasta Radomia. Prowadzone działania odbywały się w placówkach Stowarzyszenia (tj. przy ul. Chrobrego 7/9, Pl. Stare Miasto 2, ul. M. Gajl 24/1 oraz ul. Kelles-Krauza 19).

Wśród proponowanych metod wsparcia realizowano:

- Prowadzenie Klubów dla dzieci i młodzieży o charakterze profilaktycznym, które działały w 3 placówkach. Każda z placówek była czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 13:00 do 19:00. W związku z pandemią koronawirusa zajęcia prowadzone były zdalnie, z wykorzystaniem platform internetowych.
- Dożywianie dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych oraz klubów profilaktycznych. Od poniedziałku do piątku w placówce przy ul. Kelles-Krauza 19 przygotowywanych było około 500 posiłków. Posiłki trafiały do placówek w formie cateringu: zupa oraz suchy prowiant, np. bułka z wędliną i warzywami, drożdżówka, a w czasie pandemii pakiety żywnościowe.

Nad bezpieczeństwem dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach czuwali pracownicy i wolontariusze Stowarzyszenia Centrum Młodzieży „Arka” w Radomiu. W czasie zajęć opiekunowie stacjonarnie organizowali czas podopiecznym, m.in.: turnieje cymbergaja, piłkarzyków, wspólne zabawy i gry stolikowe. Podczas zajęć zdalnych z dziećmi i młodzieżą wykorzystywane były media społecznościowe oraz platformy online, np. zoom, skype. Rodzice oraz dzieci mogli skorzystać z porad specjalistów, którzy współpracowali ze Stowarzyszeniem.

Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN” - realizowane przez Stowarzyszenie programy systematycznie oddziaływały na rodziny, którym udzielano wsparcia w sytuacjach problemowych, zapewniono uczestnikom możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb niezbędnych do prawidłowego zaangażowania się wszystkich uczestników w poprawę własnego funkcjonowania psychospołecznego. Ponadto Stowarzyszenie zapewniło dostęp do poradnictwa specjalistycznego, z którego mogły korzystać zainteresowane osoby oraz całe rodziny wymagające takiego wsparcia. Poprzez prowadzone działania możliwe było zapobieganie lub ograniczenie podejmowania zachowań ryzykownych przez beneficjentów takich jak: używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych; wczesną aktywność seksualną; zachowania agresywne i przestępcze; porzucenie nauki szkolnej; ucieczki z domu.

Wzmocnione zostały czynniki chroniące oraz ograniczono czynniki ryzyka. Podjęte kroki inicjowały działania, które w efekcie prowadziły do pozytywnych zmian w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.

Dużą rolę Stowarzyszenie kładło na poprawę i wzmocnienie więzi rodzinnych. Podejmując pracę z rodzicami można było zauważyć poprawę w funkcjonowaniu emocjonalnym i społecznym rodzin. Ponadto Stowarzyszenie oferowało pomoc specjalistyczną nie tylko dzieciom i młodzieży ale również ich rodzicom, opiekunom. Podstawowe założenia teoretyczne programu zostały zrealizowane w ramach następujących działań:

1. Realizacja programów profilaktyki selektywnej: Program profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży oraz rodzin „WŁASNY WYBÓR”

Poradnictwo rodzinne dot. zgłaszanego problemu:

- liczba odbiorców – 47, (180h).

Interwencje kryzysowe:

- liczba odbiorców – 34, (62h).

Zajęcia informacyjno-edukacyjne:

- liczba odbiorców - 17, (30h).

Warsztaty umiejętności psychospołecznych:

- liczba odbiorców – 18, (58h).

Grupa rozwoju osobistego:

- liczba odbiorców – 17, (30).

Warsztaty umiejętności wychowawczych:

- liczba odbiorców – 23, (50h).

Grupa wsparcia rodziców/członków rodzin:

- liczba odbiorców – 29, (50h).

Superwizja grupowa:

- liczba odbiorców – 6, (16h).

2. Realizowanie programów wspomagających proces terapeutyczny i rehabilitacyjny osób uzależnionych od narkotyków/dopalaczy oraz członków ich rodzin:

- konsultacje psychologiczne i indywidualne wsparcie terapeutyczne – w ramach tego działania zrealizowano – 64 h indywidualnego wsparcia terapeutycznego, w których uczestniczyło 12 osób oraz zrealizowano - 40 h konsultacji psychologicznych, w których uczestniczyło 3 osoby.
- poradnictwo rodzinne - udzielanie pomocy psychologicznej uzależnionym i ich rodzinom - w ramach tego działała pomocą objęto 43 osoby, zrealizowano – 89 h działań.
- Interwencje kryzysowe - w ramach tego działała pomocą objęto pomocą 22 osoby, zrealizowano 75h.
- grupa wsparcia dla rodzin – w ramach tego działała pomocą objęto 23 osoby, zrealizowano 100 h.
- warsztaty krótkiej interwencji – w działaniach uczestniczyło – 28 odbiorców, zrealizowano 35h.

Ponadto pracownicy Stowarzyszenia uczestniczyli w zespole interdyscyplinarnym, udzielali porad telefonicznych oraz pomagali w umieszczeniu osób w stacjonarnych placówkach leczenia uzależnień.

3. Prowadzenie Rodzinnej Poradni Specjalistycznej:

- w warsztatach umiejętności wychowawczych uczestniczyło 12 osób, zrealizowano 36 h,
- w konsultacjach indywidualnych - pedagogicznych uczestniczyło 12 osób, zrealizowano 30 h,
- w konsultacjach psychologicznych uczestniczyło 2 osoby, (30h),
- w konsultacjach rodzinnych uczestniczyło 17 osób, (30h),
- w psychoterapii indywidualnej uczestniczyła 1 osoba, (30h),
- w konsultacjach z terapeutą uzależnień uczestniczyło 6 osób, (23h).

4. Realizacja programów profilaktyki wskazującej: „Psychoaktywni bez narkotyków - profilaktyka wskazująca”

W bieżącym okresie sprawozdawczym w programie uczestniczyło 104 osoby. Zrealizowano następujące działania:

- Poradnictwo rodzinne dotyczące zgłaszanego problemu - uczestniczyło 49 odbiorców, (160h).
- Interwencje kryzysowe - uczestniczyło 24 odbiorców, (80h).
- Zajęcia edukacyjno-informacyjne - uczestniczyło 15 odbiorców, (20h).
- Warsztaty umiejętności psychospołecznych - uczestniczyło 34 odbiorców, (64h).
- Warsztaty krótkiej interwencji - uczestniczyło 19 odbiorców, (30h).

Ponadto pracownicy Stowarzyszenia uczestniczyli w zespole interdyscyplinarnym, udzielali porad telefonicznych oraz pomagali w umieszczeniu osób w stacjonarnych placówkach leczenia uzależnień.

Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy” - w ramach prowadzenia Centrum Wspierania i Edukacji Rodzin prowadziło szereg działań, w tym:

- porady i konsultacje specjalistyczne – psychologa, psychiatry, terapeuty uzależnień i współuzależnień, terapeuty rodzinnego, socjoterapeuty, pedagoga, prawnika,

- „Szkoła dla rodzin” - spotkania grup wsparcia oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodzin borykających się z trudnościami m.in.: ze względu na problem alkoholowy, przemoc, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

oraz ze względu na uzależnienia od środków odurzających, jak i uzależnienia behawioralne – odbyło się 6 spotkań

- szkolenia, prelekcje, i warsztaty – zajęcia edukacyjne, podnoszące kompetencje społeczne oraz wychowawczo – opiekuńcze dla dorosłych i dla dzieci, organizowane dla różnorodnych grup odbiorców: rodzice, uczniowie, wychowawcy i nauczyciele, pracownicy socjalni itp. - odbyły się 3 szkolenia.

W ramach zadania publicznego w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego dla mieszkańców Radomia w 2021 roku Stowarzyszenie prowadziło działania w obszarze ochrony i promocji zdrowia psychicznego mieszkańców Radomia, nakierowane na ich poprawę dobrostanu psychicznego z uwzględnieniem dostępu do zróżnicowanych form wsparcia i pomocy dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom:

- zajęcia i konsultacje wspierająco-terapeutyczne dla dzieci i młodzieży (psychiatra, psycholog, pedagog, rehabilitant, terapeuta zajęciowy/asystent osoby niepełnosprawnej),

- zajęcia o charakterze terapeutyczno-integracyjnym w terenie – przeprowadzono 3 zajęcia terenowe,

- psychoedukacja dla członków rodzin i opiekunów dzieci i młodzieży (psychiatra, psycholog, pedagog, fizjoterapeuta).

Ad. 3.3. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej (zgodnie z art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W 2021 roku w na terenie Gminy Miasta Radomia nie ustanawiano rodzin wspierających.

Ad. 3.4. Prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego.

Na podstawie zezwolenia wydanego przez Prezydenta Miasta Radomia, w 2021 roku na terenie Gminy Miasta Radomia funkcjonowało cztery placówki wsparcia dziennego. Były to:

- Zgromadzenie Sióstr Św. Michała Archanioła, Katolicka Świetlica Profilaktyczno Wychowawcza ORATORIUM.
- Radomskie Towarzystwo Dobroczynności,
- Caritas Diecezji Radomskiej.
- Parafia Rzymsko – Katolicka św. Jana Chrzciciela (Fara)

Należy nadmienić, że Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy” posiada zezwolenie na prowadzenie placówki wsparcia dziennego natomiast nie funkcjonowało w 2021 roku

Poniższa tabela przedstawia wydatki na realizację zadania publicznego – prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Nazwa placówki	Liczba miejsc w placówce	Liczba dzieci korzystających z placówki	Wydatki w zł
Zgromadzenie Sióstr Św. Michała Archanioła, Katolicka Świetlica Profilaktyczno Wychowawcza ORATORIUM	50	45	135.000,00
Radomskie Towarzystwo Dobroczynności	20	23	88.775,71
Caritas Diecezji Radomskiej	30	29	230.000,00
Parafia Rzymsko – Katolicka św. Jana Chrzciciela (Fara)	24	12	61.112,00

Katolicka Świetlica Profilaktyczno - Wychowawcza „Oratorium”

Katolicka Świetlica Oratorium jest placówką wsparcia dziennego w formie opiekuńczo – specjalistycznej. Placówka realizowała swoje zadania w godzinach popołudniowych w dni robocze od godziny 14.00 do 18.00, a w czasie ferii i wakacji od 9.00 – 13.00. W 2021 roku z zajęć w świetlicy korzystała wymienna grupa 48 dzieci i młodzieży w wieku od 4 do 16 lat. W jednym dniu z zajęć korzystało średnio od 20 do 40 dzieci, które trafiały do świetlicy na własną prośbę lub prośbę rodziców. Wychowankowie pochodzili najczęściej z rodzin wielodzietnych, niepełnych, z zaburzoną strukturą i więzią, niewydolnych wychowawczo, gdzie występował problem bezrobocia, uzależnienia oraz ubóstwo. Dzieci te charakteryzowało szereg problemów związanych z funkcjonowaniem społecznym, często ze znaczną zmiennością nastrojów, nadpobudliwością psychoruchową i drażliwością, z trudnościami w nauce szkolnej. Część dzieci korzystała z zajęć w świetlicy, z uwagi na poczucie ciepła, bezpieczeństwa, oferowaną pomoc, dobrą zabawę i życzliwość.

Świetlica często traktowana jest przez dzieci jak drugi dom, miejsce, gdzie mogą odpocząć po szkole, spotkać się, odrobić lekcje z pomocą opiekuna, pouczyć się, pożytecznie spędzić czas wolny, porozmawiać o swoich problemach i troskach – wiedząc, że zostaną wysłuchane i otrzymają radę i pomoc. Zasadniczym celem wychowawczym świetlicy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży podstawowych potrzeb takich jak: miłość, bezpieczeństwo, przynależność, szacunek oraz odpowiednich warunków rozwoju osobistego jak również umożliwienie podnoszenia umiejętności szkolnych, kultury osobistej i duchowej, więzi koleżeńskich itp. Cele wychowawcze realizowane są przez potrójną pracę: fizyczną, duchową i intelektualną wg. wskazówek Ojca Założyciela ks. Bronisława Markiewicza.

Działania wychowawcze były realizowane poprzez:

- **pomoc dzieciom w nauce** – szerokie oddziaływanie wychowawcze i edukacyjne – codzienne odrabianie lekcji, motywowanie dzieci i młodzieży do systematycznej nauki, przygotowywanie do ustnych i pisemnych sprawdzianów szkolnych. Pomoc odbywała się w sposób stacjonarny i zdalny;
- **organizowanie dzieciom czasu wolnego poprzez zajęcia:**
  - plastycznie - techniczne,
  - kulinarne,

- komputerowe,
- teatralne,
- prozdrowotne,
- profilaktyczne,
- gospodarczo - porządkowe,
- sportowe,
- krajoznawczo-turystyczne, oraz inne umożliwiające rozwój zainteresowań osobistych wychowanków.

Zajęcia te prowadzone przez specjalistów odbywały się w miarę możliwości finansowych czyli środków pozyskanych z konkursowych ofert;

- **pomoc specjalistyczną** - prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne w formie grupowej, jak również indywidualnej. Spotkania z psychologiem dotyczyły także działań wynikających z prowadzonych przez placówkę programów antyalkoholowych;
- **rozwijanie w dzieciach i młodzieży poczucia odpowiedzialności oraz samodzielności w integracji ze społeczeństwem** – wychowankowie byli wdrażani do aktywnego uczestniczenia we wszystkich obowiązkowych zajęciach. Pod okiem wychowawców uczyli się odpowiedzialności za dbałość o mienie świetlicy i porządek;
- **formację religijną i wdrażanie w życie zasad moralności chrześcijańskiej** realizacja tego zadania odbywała się poprzez troskę o codzienną modlitwę, udział w Eucharystii, czy nabożeństwach, przeżywanie czasu świątecznego, wystawienie Jasełek;
- **organizowanie wypoczynku dla dzieci** - w 2021 roku udało się zorganizować 10 – dniowy wyjazd na ferie letnie nad Morze Bałtyckie do miejscowości Stegna. Zwiedzano również m.in. Gdańsk, Gdynię, Hel. We wrześniu udało się zorganizować jednodniową wycieczkę do Regionalnego Centrum Naukowo – Technologicznego w Chęcinach oraz Basenów Tropikalnych Binkowski w Kielcach;
- **dożywanie dzieci** - wychowankowie otrzymali codziennie dwa posiłki, poza tym sami uczyli się przyrządzania różnych potraw w Oratorium, Mamma Leo czy manufakturze lizaków;
- **organizowanie imprez okolicznościowych z okazji:** urodzin wychowanków i imienin wychowawców, Jasełka, spotkanie ze „świętym Mikołajem”;
- **dbałość o poszanowanie i podtrzymywanie związków emocjonalnych dzieci z rodzicami oraz wspieranie rodzin w ich funkcjach wychowawczych poprzez:**
  - spotkania z rodzicami, którzy przychodzą po dziecko,
  - wyrabianie szacunku u dziecka wobec rodziców,
  - organizację pomocy materialnej dla rodzin będących w trudnej sytuacji,
  - organizowanie fachowej pomocy rodzicom, poprzez umożliwienie kontaktu z psychologiem i pedagogiem,
  - organizowanie spotkań we wspólnym przeżywaniu uroczystości organizowanych w świetlicy;
- **współpracę ze szkołą** - świetlica współpracowała ze szkołami do których uczęszczają dzieci, kontaktując się szczególnie z ich wychowawcami i pedagogami w sytuacjach wymagających wspólnego działania dla dobra dzieci;
- pracę zdalną - spotkania poprzez komunikatory typu facebook i messenger stały się normalną formą komunikacji z dziećmi przebywającymi na kwarantannie.

Rezultaty oddziaływań wychowawczych:

- **wychowankowie otrzymali promocję do następnej klasy,**
- **dzieci lepiej poznały siebie** – poprzez wzajemne spotkania i komunikację, szczerą rozmowę, zabawy, zajęcia z psychologiem, różne konfliktowe sytuacje, które trzeba było rozwiązać;
- **wzrosła integracja grupy** - dzięki konieczności współpracy przy odrabianiu lekcji, wspólnym przygotowaniu posiłku, sprzątaniu grupowym, grach integracyjnych, wspólnej modlitwie i świętowaniu urodzin;
- **wychowankowie poznali niszczące działanie nałogów i umiejętność kształtowania zachowań prozdrowotnych** – przyczyniły się do tego rozmowy, wymiana doświadczeń, programy socjoterapeutyczne i właściwa organizacja czasu, poszukiwanie i odkrywanie talentów i zainteresowań;
- **dzieci uczyły się stawania w prawdzie** – przez przyjmowanie konsekwencji swoich czynów, poznawanie i pogłębianie swojej relacji z Bogiem w codziennej modlitwie, uczenie się umiejętności przepraszania i przebaczenia innym;
- **została wzmocniona rodzina w swojej funkcji wychowawczej** – każdy z rodziców, który potrzebował pomocy został wysłuchany, mógł skorzystać z porady psychologicznej, a wspólne spotkania z różnych ważnych „okazji” przyczyniły się do głębszej relacji rodziców z dziećmi;
- **wychowankowie byli wdrażani do czynności samoobsługowych** – pomogły w tym dyżury porządkowe i gospodarcze, uczenie sprzątania i składania swoich zabawek, zostawiania po sobie czystego miejsca;
- **zostali dożywieni** – mieli możliwość spożywania dwóch posiłków: jednego po przyjeździe do Oratorium, drugiego na koniec, przed pójściem do domu.

W roku sprawozdawczym świetlica realizowała programy:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Miasta Radomia” finansowany przez Gminę.
- „Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym” finansowany przez Gminę .
- „Lokalna profilaktyka społeczna – organizacja zajęć dla dzieci i rodzin wymagających wsparcia” finansowany przez Wojewodę Mazowieckiego.

Radomskie Towarzystwo Dobroczynności

W 2021 roku prowadziło placówkę wsparcia dziennego - świetlicę RTD, czynną od poniedziałku do piątku przez 4 godziny dziennie. W 2021 roku z zajęć skorzystało 50 dzieci w wieku od 6 do 15 lat, w zajęciach uczestniczyło średnio 23 osoby. W ramach prowadzonych działań dzieci spędzały czas pod opieką pedagogów w bezpiecznej i przyjaznej atmosferze biorąc udział w grach, zabawach, umiejętnie prowadzonych rozmowach, zajęciach plastycznych, formach artystycznych i ruchowych angażujących wszechstronnie uczestników. Otrzymywali pomoc w odrabianiu lekcji i nauce.

W placówce realizowano:

- program psychologiczno - pedagogiczny z elementami socjoterapii,
- warsztaty arteterapii, dzięki którym dzieci miały możliwość przyjrzeć się swoim uczuciom, nauczyć się odczytywania sygnałów jakie towarzyszą emocjom, poszukać własnych mocnych stron,

- wyjścia do kina, na kręgle,
- gry i zabawy na świeżym powietrzu oraz w sali gimnastycznej.

Podczas realizacji zadania przekazywano wiadomości związane z tradycją obchodzenia świąt. Zorganizowane zostało spotkanie wigilijne podczas którego dzieci otrzymały paczki świąteczne.

Caritas Diecezji Radomskiej – Świetlica Akademia Młodych

W 2021 roku prowadzono placówkę wsparcia dziennego – świetlicę Akademia Młodych, czynną od poniedziałku do piątku w godzinach 13.00 – 18.00, podczas wakacji i ferii w godzinach od 10.00 do 15.00. Z zajęć skorzystało 51 podopiecznych, średnio dziennie przebywało w placówce 29 osób.

Placówka w roku 2021 otrzymała dofinansowanie ze środków Gminy Miasta Radomia na:

- Projekt pn. „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Miasta Radomia”.
- Projekt pn. „Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z elementami socjoterapii”.

W placówce realizowano następujące zadania:

- rozwój intelektualny wychowanków,
- zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej,
- zajęcia socjoterapeutyczne kształtujące właściwe postawy prospołeczne, dostarczające dzieciom wiedzę o szkodliwości używek i problemie uzależnień, promujące zdrowie i uczące asertywności,
- stymulowanie twórczej aktywności wychowanków poprzez:
  - zajęcia plastyczne,
  - zajęcia sportowe,
  - zajęcia komputerowe,
  - zajęcia kulinarne,
- zajęcia rekreacyjne, kształtujące intelektualnie, kulturowo i rozwojowo,
- kształtowanie umiejętności interpersonalnych,
- usamodzielnienie,
- uwrażliwienie na religijne, duchowe i moralne aspekty życia człowieka,
- dożywianie dzieci i młodzieży,
- organizacja ferii zimowych i wypoczynku letniego,
- podejmowanie pracy z rodzicami,
- współpraca z pedagogami szkolnymi, członkami Centrum Aktywności Lokalnej oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Parafia Rzymско – Katolicka św. Jana Chrzciciela (Fara)

Świetlica Fan-Fara jest placówką wsparcia dziennego zapewniającą 24 miejsca dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej z obszaru miasta Radomia wskazanym w Lokalnym Planie Rewitalizacji. To miejsce bezpieczne i przyjazne dla dzieci i młodzieży. W 2021 roku świetlica funkcjonowała od stycznia do grudnia w godzinach 13.00 – 17.00.

Celem działalności świetlicy było zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

W zajęciach i działaniach oferowanych w Świetlicy opiekuńczo – specjalistycznej FAN-FARA mogło uczestniczyć 24 dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz przebywających w pieczy zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2021 roku w zajęciach oferowanych przez świetlicę Fan – Fara uczestniczyło 16 dzieci.

W ramach prowadzonych zajęć świetlicowych dzieci i młodzież miały zapewnioną:

- a) stałą opiekę wychowawców, opiekunów, którzy starali się pomagać w nauce i odrabianiu lekcji w razie zaistniałej potrzeby i deklarowanej chęci przez dzieci i młodzież, prowadzili z nimi różnorodne zajęcia rozwijające zainteresowania np. sportowe, plastyczne, techniczne, muzyczne, rozwijające kompetencje kluczowe – przeznaczony czas na realizację to łącznie 4 godziny dziennie, w tym 1-1,5 godziny pomoc w nauce.
- b) codzienny poczęstunek,
- c) zajęcia socjoterapeutyczne – 1 h co dwa tygodnie (łącznie 24 h w ciągu roku),
- d) zajęcia korekcyjno – kompensacyjne -1 h co dwa tygodnie (łącznie 24 h w ciągu roku) ,
- e) indywidualną terapię psychologiczną – 1h w tygodniu (łącznie 40 h w roku,

W ramach zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży zaplanowane były wyjścia integracyjne między innymi: do kina, na basen, parku trampolin. Z uwagi na trudną sytuację pandemiczną wyjścia integracyjne skumulowano głównie w okresie wakacyjnym. Zorganizowano wyjścia do Jump World, kina, na basen czy do muzeum. Łącznie odbyło się 6 takich wyjść.

Uczestnicy świetlicy mieli do dyspozycji bardzo dobrze zagospodarowane i wyposażone pomieszczenia z węzłem sanitarnym, aneksem kuchennym i jedną salą do prowadzenia zajęć. Zaletą zlokalizowania świetlicy jest zamknięty teren z ogrodem, miejscem do gier zespołowych, zabaw indywidualnych, gdzie dzieci i młodzież podczas sprzyjających warunków pogodowych mogły spędzać czas pod opieką wychowawców. Dzieci i młodzież mogły korzystać ze stanowisk komputerowych, zarówno w celach edukacyjnych jak również rozrywkowych. W zagospodarowanej sali wyodrębniono strefy do nauki, ale też zabawy i relaksu. Wszystkie te czynniki zaspakajały potrzeby dzieci i młodzieży, dawały poczucie bezpieczeństwa i dobrego samopoczucia podczas pobytu w świetlicy. Praca wychowawcza w świetlicy uwzględniała zainteresowania, potrzeby i oczekiwania dzieci i młodzieży. Uczestnicy świetlicy chętnie brali udział w proponowanych zajęciach, podczas których mogli rozwijać swoje zainteresowania. Zarówno uczestnicy jak i rodzice oraz opiekunowie byli świadomi, że prowadzone w świetlicy zajęcia korzystnie wpływają na rozwój dzieci. Uczestnicy otrzymywali pomoc przy odrabianiu lekcji, co wpływało również na poprawę sytuacji szkolnej. Dzieci i młodzież biorąc udział w różnorodnych zajęciach organizowanych w świetlicy poznały różne formy spędzania czasu pozaszkolnego. W związku z powyższym wzrosła ich świadomość na temat form i sposobów spędzania czasu wolnego. W rezultacie dzieci same potrafiły inicjować różnego rodzaju gry i zabawy. Pobyt dziecka w świetlicy pozytywnie wpływał na jego relacje z grupą rówieśniczą i na umiejętności komunikacyjne. Działania proponowane przez psychologa oraz korzystanie przez rodziców z oferowanych konsultacji przyniosły zmianę w postawie rodziców.

Z porad psychologa skorzystało czworo rodziców. Można było zauważyć zainteresowanie problemami związanymi z wychowaniem dziecka i możliwościami ich rozwiązywania. Rodzice/opiekunowie docenili potrzebę konsultacji i porad, co w konsekwencji przyczyniło się do wzrostu kompetencji wychowawczych. U dzieci nastąpił postęp w radzeniu sobie z emocjami i radzeniu sobie z problemami. Dzieci i młodzież biorąca udział w zajęciach świetlicy nabyli odpowiednie umiejętności, które pozwalały im lepiej funkcjonować w relacjach społecznych. Uświadomili sobie swoje zainteresowania i chętnie podejmowali działania mające na celu ich rozwijanie.

Ad. 4. Finansowanie.

Zgodnie z art. 176 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

Ad. 4.1. Finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej asystenci rodziny uczestniczyli w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje, które sfinansowane zostały ze środków budżetu gminy.

Szkolenia asystentów rodziny dotyczyły następujących zagadnień:

- „Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież jako zadania szkoły”,
- „Wykorzystanie dialogu motywującego w profilaktyce uzależnień”.
- „Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych”.
- Spotkanie informacyjne pn. „Obywatelski Program z zakresu promocji zdrowia psychicznego”.

Dodatkowo celem zachowania i wzmocnienia kompetencji zawodowych asystentów oraz przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego Ośrodek zatrudniał na umowę zlecenie psychoterapeutę superwizora. Obszarami prowadzonej superwizji była skuteczna i systematyczna analiza pracy asystentów, a także wyznaczanie kierunków pracy zgodnie ze specyfiką klientów. Koszt usługi superwizora w 2021 roku wyniósł 7.200,00 zł. Z wypowiedzi asystentów wynika, że systematyczny kontakt z doświadczonym psychoterapeutą pozwalała na bieżącą analizę podejmowanych działań. Podczas superwizji asystenci rodziny mieli możliwość podzielenia się z psychoterapeutą swoimi trudnościami, wątpliwościami i pomysłami. Tego rodzaju wsparcie asystenci wskazują jako najbardziej skuteczne w rozwiązywaniu bieżących spraw i problemów.

Ad. 4.2. Finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej (zgodnie z art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Rodzina wspierająca otrzymuje zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy (art. 31 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W 2021 roku na terenie Gminy Miasta Radomia nie ustanawiano rodzin wspierających.

Ad. 5. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych.

Realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku przygotował dwa sprawozdania o których mowa w art. 176 pkt 6 wyżej cyt. ustawy. Sprawozdanie z wykonywania zadań za okres od 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2021 roku zostało przekazane w terminie do 31 lipca 2021 roku, natomiast za okres od dnia 1 lipca do 31 grudnia 2021 roku w terminie do 20 stycznia 2022 roku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 czerwca 2019 roku.

Ad. 6. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji wychowawczej.

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem jest jednym z priorytetowych zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka pracownicy podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny. Ogromnie istotną rolę odgrywa tu współpraca wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek współdziała z policją, pracownikami służby zdrowia, pracownikami oświaty oraz kuratorami rodzinnymi. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi niezbędne porady i terapię.

W rodzinach, które pracowały z asystentem przygotowywany był plan pracy, a także nie rzadziej niż raz na pół roku, sporządzana była ocena sytuacji rodziny. W 2021 roku asystenci rodziny sporządzili 111 półrocznych ocen, w 17 przypadkach sporządzili opinię na wniosek Sądu, w 10 przypadkach sami wystąpili z informacją do Sądu. Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez współpracę z instytucjami oraz kontakt z rodzinami. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, asystenci uczestniczyli w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. W przypadku rodzin, w których wszczęta była procedura „Niebieskiej Karty” asystenci brali udział w spotkaniach grup roboczych.

W rodzinach, które nie zostały objęte wsparciem asystenta, praca na rzecz dzieci prowadzona była przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej. W 2021 roku pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną w 1325 środowiskach, gdzie najczęściej stwierdzono następujące problemy: bezrobocie, uzależnienia, problemy opiekuńczo – wychowawcze, zaniedbania w zakresie leczenia, konflikty rodzinne oraz przemoc. W przypadku 169 rodzin praca prowadzona była w oparciu o kontrakt socjalny. Działania z zakresu pracy socjalnej były realizowane także przez pracowników socjalnych z Działu Pieczy Zastępczej, w 2021 roku objęto nimi 52 środowiska.

Ad. 7. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

Na podstawie z art. 179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2021 r., poz. 159, z późn. zm.) określono następujące potrzeby w zakresie wspierania rodziny:

- Dalszy rozwój współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe).
- W celu sprawnego i efektywnego realizowania działań Programu konieczne jest stałe podwyższanie kwalifikacji, poszerzanie wiedzy i umiejętności asystentów rodziny poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach. Z uwagi na specyfikę

wykonywanej pracy, niezbędne jest również zapewnienie asystentom rodziny systematycznego wsparcia superwizora – psychoterapeuty.

- Propagowanie wśród różnych grup zawodowych, wiedzy z zakresu charakteru pracy asystentów rodzin. Mimo kilku lat funkcjonowania tej grupy zawodowej nadal obserwuje się brak świadomości jej funkcji i roli w rodzinie.
- Rozszerzenie oferty wsparcia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży.
- Utworzenie w gminie oddziału szpitalnego do właściwej diagnozy zachowań psychotycznych wśród dzieci i młodzieży. Jest to związane z nasileniem się zjawiska agresywnych zachowań i przedłużających się stanów psychotycznych u nieletnich.

Ponadto wskazane jest podejmowanie działań profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie. Podejmowanie stosownych działań, będących odpowiedzią na potrzeby w zakresie realizacji zadania przyczyni się do dalszego rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie.

Monitoring Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Radomia na lata 2021-2023 został przygotowany w oparciu o informacje uzyskane od podmiotów realizujących działania z zakresu wspierania rodziny działających na terenie gminy miasta Radomia.